

Омельчук Олександр Сергійович,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ПРИРОДА ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТИВНОГО КОНТРАКТУ

Спортивне право – достатньо молода галузь вітчизняного права, що знаходиться на стадії свого формування. Для визначення прогресивних векторів розвитку національного законодавства в галузі спорту, з'ясування найбільш ефективних методів правового регулювання спортивної діяльності необхідно враховувати рівень сприйняття суспільством існуючих та потенційних норм спортивного права, адже від сприйняття залежить і подальша ефективність реалізації даних норм.

В вітчизняному законодавстві поняття «спортивний контракт» вперше з'явилося після прийняття Постанови Ради Міністрів СРСР від 8 січня 1991 р. «Про додаткові заходи з економічної діяльності в галузі спорту». З того часу договірні правовідносини в сфері професійного спорту стали невід'ємною частиною спортивного життя суспільства [1].

Закон України «Про фізичну культуру і спорт» не визначає поняття «професійний спортивний контракт», але аналіз положень чинного законодавства дозволяє зробити висновок, що професійний спортивний контракт (контракт про професійну спортивну діяльність) це висловлена в письмовій формі домовленість між особами, що працюють в сфері професійного спорту і керівником фізкультурно-спортивної організації, у тому числі професійного спортивного клубу, що укладена у відповідності до встановленого порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України з урахуванням вимог відповідних українських і міжнародних спортивних організацій.

Предметом спортивного контракту виступає спортивна діяльність спортсмена, тобто його підготовка до спортивних змагань з певного виду спорту та участь у них. Спортивний контракт виступає угодою, яка по своїй суті виходить за рамки трудових договорів і набуває характерних рис цивільно-правового договору.

Професійний контракт спортсмена, у порівнянні зі звичайним трудовим договором, має багато особливостей, пов'язаних із сферою його застосуванням – спортом.

1. Встановлені мінімальні (у футболі – 6 місяців, у баскетболі – 60 днів) та максимальні (у футболі – 5 років, у баскетболі – 4 роки) строки дії контракту.

2. Сторони можуть встановлювати особливі обов'язки для сторін договору, такі як заборона вступати в переговори з іншим клубом щодо свого працевлаштування без офіційної згоди роботодавця; заборона самолікування; обов'язок брати участь в громадських заходах, які проходять під егідою клубу; участь в рекламних заходах лише з дозволу керівництва клубу тощо.

3. Особливий вид робочого часу спортсмена, що включає тренування та участь в змаганнях. Тренування спортсмена складаються зі щоденних практичних та теоретичних занять. Крім цього спортсмен проходить регулярні медичні огляди, приймає участь в передсезонних зборах, виконує інші обов'язки пов'язані з підготовкою до змагань. Безпосередня участь спортсмена в змаганнях – це включення спортсмена в заявку на конкретні змагання (наприклад, Чемпіонат України з футболу, хокею, гандболу; міжнародні змагання та ін.); включення спортсмена в заявку на конкретний матч; участь в змаганнях (матчі) та післязмагальні процедури (спілкування з журналістами, аналізи на допінг та ін.).

Крім цього, робочий час спортсмена регулярно припадає на вихідні та святкові дні, що прямо заборонено трудовим законодавством України, а також на нічні години (з 22 до 6), адже багато міжнародних змагань з футболу та інших видів спорту розпочинаються близько 22 години вечора [2].

Таким чином, робочий час спортсмена не може бути конкретно встановленим в контракті, оскільки інтенсивність тренувань та кількість змагань змінюється в залежності від календаря змагань та інших обставин, а тому і кількість робочих годин спортсмена коливається в більшу і меншу сторони протягом строку дії контракту.

4. Спори, пов'язані зі спортивними контрактами, можуть розглядатися в позасудовому порядку. Наявність таких умов в контракті – результат світової та європейської практики вирішення спортивних спорів, які розглядаються спеціальними судовими інстанціями (спортивний арбітраж).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Тіхонова М.А. Цивільно-правові договори у сфері професійного спорту / М.А. Тіхонова // Право і Безпека. – 2008. – Т. 7. – № 1. – С. 90.
2. Пошелюзний С. Трудовий контракт спортсмена: особливості укладення та розірвання.. – Режим доступу:http://protokol.com.ua/ua/trudoviy_kontrakt_sportsmena_osoblivosti_ukladennya_ta_rozirvannya.